

The Window to
Practical Family Law

حقوق خانواده به زبان ساده

مهریه

راهنمای عملی و کاربردی نحوه مطالبه و وصول
مهریه در محاکم دادگستری و مراجع ثبتی

محمدرضا زمانی درمزاری
وکیل دعاوی و مشاور حقوقی

انتشارات بهنامی

۱۳۸۴

زمانی درمزاری. محمد رضا،

مهریه: راهنمای عملی کاربردی نحوه مطالبه و وصول مهریه در
محاكم دادگستری و مراجع ثبتی / محمد رضا زمانی درمزاری. -- تهران
بهنامی، ۱۳۸۴.

ISBN: 964-7044-52-6

بالای عنوان: حقوق خانواده به زبان ساده.

نوع انتشار: ۱۷۶ ص.: جدول، نمونه.

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ۱۷۳-۱۷۵؛ همچنین به صورت زیر نویس.

۱. مهر (حقوق مدنی) -- ایران. ۲. قانون مدنی -- ایران. الف. ایران.

قوانین و احکام. ب. عنوان. ج. عنوان: حقوق خانواده به زبان ساده. د.

عنوان: راهنمای عملی و کاربردی نحوه مطالبه و وصول مهریه در

محاكم دادگستری و مراجع ثبتی.

۳۴۶/۵۵۰۱۶

م ۸/۵۵۰/۸۵ KM

۱۰۱۹۸-۸۴م

کتابخانه ملی ایران

انتشارات بهنامی - انتشارات صابریون

خیابان انقلاب، اول خ اردیبهشت (منبری جاوید)، پلاک ۲۲۸. تلفن ۶۴۰۹۹۲۳

مهریه

راهنمای عملی و کاربردی نحوه مطالبه و وصول مهریه در محاكم دادگستری و مراجع ثبتی

مؤلف: محمد رضا زمانی درمزاری

چاپ اول ۱۳۸۴

تیراژ: ۲۰۰۰

حروفنگاری: گروه هنری رُز ۶۴۹۶۲۸۵

صحافی: چاوش

لیتوگرافی: مهران نگار

شابک: ۹۶۴-۷۰۴۴-۵۲-۶

حق چاپ محفوظ است

فهرست مطالب

سخنی در آغاز	۱۱
دفتر اول - مسائل نظری مهریه:	۱۹
۱- تعریف مهر / مهریه	۱۹
۲- انواع مهر:	۱۹
۱- ۲- مهر المسمی	۱۹
۲- ۲- مهر المسته (مهر محمدی)	۲۰
۲- ۳- مهر المثل	۲۰
۲- ۴- مهر المتعه	۲۱
۳- شرائط مهر	۲۱
۴- حالات (وضعیت‌های) حقوقی مهر:	۲۲
۱- ۴- تعهد ثالث به پرداخت مهر	۲۲
۲- ۴- تعیین مهر توسط ثالث یا شوهر	۲۳
۳- ۴- تعیین مهر توسط زن (زوجه)	۲۳
۴- ۴- مهر و طلاق قبل از نزدیکی	۲۴
۵- ۴- مهر و طلاق بعد از نزدیکی	۲۴
۶- ۴- شرط مدت (قرار اقساط) برای پرداخت مهر	۲۴
۷- ۴- مهر و فسخ نکاح:	۲۵
۱- ۷- ۴- فسخ نکاح قبل از نزدیکی	۲۶
۲- ۷- ۴- فسخ نکاح بعد از نزدیکی	۲۶
۸- ۴- تلف و عیب مهر	۲۷
۹- ۴- مرگ شوهر قبل از تعیین مهر و نزدیکی	۲۷
۱۰- ۴- مهر و بطلان نکاح	۲۷

- ۱۱-۴- مهر مجهول و ملک غیر..... ۲۸
- ۱۲-۴- قرار دادن یک مهر برای دو زن..... ۲۸
- ۱۳-۴- مهر و حق حبس (حق امتناع زوجه)..... ۲۸
- ۱۴-۴- مهر و ارتداد زوج..... ۳۰
- ۱۵-۴- مهر و فوت زوجین..... ۳۰
- ۵- مهر در نکاح دائم و منقطع..... ۳۰
- ۶- مهریه و نحوه محاسبه آن..... ۳۱

دفتر دوم - راهنمای عملی نحوه مطالبه و وصول مهریه: ۳۵

الف - وصول مهریه از طریق مراجع قضایی و دادگستری: ۳۶

۱- تدوین تقدیم دادخواست به دادگاه خانواده: ۳۶

۱-۱- نقشه جغرافیایی قلمرو دادگاههای خانواده تهران..... ۳۶

۱-۲- نحوه تدوین و نگارش دادخواست مطالبه مهریه: ۴۲

۱-۲-۱- دادخواست صدور قرار تأمین خواسته (توقیف اموال خوانده)..... ۴۴

۱-۲-۲- دادخواست مطالبه مهریه با توجه به قرار تأمین خواسته..... ۴۶

۱-۲-۳- دادخواست صدور قرار تأمین و مطالبه مهریه..... ۴۷

۱-۲-۴- دادخواست مطالبه تضامنی مهریه از خواندگان..... ۴۹

۲- هزینه دادرسی در دادخواست مطالبه مهریه..... ۴۹

روش های حل مشکل تودیع هزینه دادرسی در دادخواست مطالبه مهریه: ۵۰

۱-۲- مطالبه بخشی از مهریه..... ۵۰

۱-۲- مطالبه کل مهریه و تقویم بخشی از آن..... ۵۱

۲-۳- اعسار از تودیع هزینه دادرسی..... ۵۲

۳- دلایل و منضمات دادخواست ۵۵

۴- جلسه دادرسی (رسیدگی) مهریه: ۵۹

۱-۴- نکته و بایدهای جلسه اول دادرسی و آثار مترتب بر آن: ۶۰

۶۱	۱-۴-اعتراض به خواسته و بهای آن.....
۶۱	۲-۴-۱-تعیین و یا افزایش خواسته.....
۶۱	۳-۴-۱-تأمین از اتباع بیگانه.....
۶۲	۴-۴-۱-همراه داشتن اصول اسناد و مدارک دعوی.....
۶۲	۵-۴-۱-لزوم طرح ایرادات در اولین جلسه دادرسی.....
۶۴	۶-۴-۱-تقدیم دادخواست تقابل تا اولین جلسه دادرسی.....
	۷-۴-۱-اظهار تردید و یا انکار و ادعای جعلیت در اولین جلسه
۶۴	دادرسی.....
۶۶	۲-۴-وضعیت های مختلف جلسه دادرسی:.....
۶۶	۱-۴-۲-ایراد.....
۶۶	۲-۴-۲-دفاع.....
۶۶	۳-۴-۲-سکوت.....
	۴-۴-۲-طرح دعوی متقابل.....
۶۸	۵-تجدید جلسه دادرسی.....
۶۹	۶-توقیف دادرسی.....
۷۱	۷-استرداد دعوی و دادخواست.....
۷۲	۸-صدور حکم.....
۷۵	۹-نحوه اعتراض به حکم مهریه.....
۷۵	۱-۹-واخواهی.....
۷۸	۲-۹-تجدیدنظر خواهی.....
۸۱	۱۰-نحوه اجرای حکم دادگاه:.....
۸۲	تقاضای اجرای حکم از سوی محکوم له.....
۸۲	۱-۱۰-صدور اجرائیه.....
۸۲	۲-۱۰-توقیف اموال محکوم علیه.....
۸۳	۳-۱۰-هزینه های اجرایی.....
۸۶	۱۱-اعسار محکوم علیه نسبت به محکوم به.....
۸۹	۱۲-بازداشت و حبس محکوم علیه.....

ب- وصول مهریه از طریق اجرای ثبت: ۹۰

۱- صدور اجرائیه از طریق دفاتر اسناد رسمی و دفتر ازدواج و طلاق: ۹۳

۱-۱- مراحل صدور اجرائیه: ۹۵

۱-۲- عملیات اجرائی بعد از ابلاغ اجرائیه: ۹۸

۱-۲-۱- معرفی و بازداشت اموال منقول متعهد: ۹۹

۱-۲-۲- معرفی و بازداشت مال غیر منقول متعهد: ۱۰۰

۱-۲-۳- معرفی و بازداشت وجه یا اموال متعلق به بدهکار نزد شخص

ثالث: ۱۰۱

۳- توقیف عملیات اجرائی: ۱۰۳

۴- هزینه های اجرائی: ۱۰۴

پایان سخن ۱۰۵

ضمائم: ۱۰۷

الف- نکته ها و باید های عملی و کاربردی مهریه (سئوال و سخن): ۱۰۸

ب- نمونه دادخواست ها و درخواست های مطالبه مهریه: ۱۲۰

۱- دادخواست صدور قرار تأمین مهریه: ۱۲۰

۲- دادخواست وصول مهریه با توجه به قرار تأمین صادره: ۱۲۱

۳- دادخواست مطالبه مهریه: ۱۲۲

۴- دادخواست صدور قرار تأمین و مطالبه مهریه و مجهول المکان بودن

خوانده / زوج: ۱۲۳

۵- دادخواست قرار تأمین مهریه و وصول آن و اعسار از تودیع هزینه

دادرسی (در مرحله بدوی): ۱۲۴

۶- دادخواست اعسار از تودیع هزینه دادرسی (در مرحله تجدیدنظر): ۱۲۵

۷- دادخواست اعسار از تودیع نقدی / دفعی محکوم به (مهریه): ۱۲۶

ج- نمونه درخواست توقیف اموال و قرار تأمین مهریه: ۱۲۷

۱- درخواست توقیف ملک زوج توسط زوج در دعوی مهریه: ۱۲۷

۲- درخواست توقیف اتومبیل زوج توسط زوج در دعوی مهریه: ۱۲۷

۳- درخواست توقیف اموال زوج توسط زوج در دعوی مهریه: ۱۲۷

۴- تقاضای توقیف و کسر حقوق و مزایای زوج توسط زوجه در دعوی مهریه. ۱۲۸

۵- درخواست صدور اجرائیه و ابلاغ آن به محکوم علیه (زوج)

در دعوی مهریه. ۱۲۸

۶- دستور توقیف پلاک (پلاک ثبتی) به سازمان ثبت اسناد و املاک. ۱۲۹

۷- دستور توقیف وجوه موجود در بانک. ۱۲۹

۸- دستور توقیف خط تلفن. ۱۲۹

۹- دستور توقیف اموال منقول نزد شخص ثالث. ۱۳۰

۱۰- نمونه قرار تأمین مهریه (توقیف اموال خوانده به میزان مهریه). ۱۳۰

د- نمونه آراء محاکم بدوی، تجدیدنظر و دیوان عالی کشور در خصوص

مهریه: ۱۳۳

۱- نمونه رأی دیوان عالی کشور: با توجه به آنکه طلاق قبل از دخول است،

نصف مهرالمسمی بدون نفقه ایام عده به عهده زوج است. ۱۳۳

۲- نمونه رأی دیوان عالی کشور: امتناع زوجه از نزدیکی، مُسقط نفقه

نخواهد بود. ۱۳۴

۳- نمونه رأی دادگاه بدوی: اعسار، مطالبه مابه التفاوت مهریه به نرخ روز و

مستثنیات دین. ۱۳۵

۴- نمونه رأی دادگاه بدوی: اعسار از هزینه دادرسی در مرحله تجدیدنظر. ۱۳۹

۵- نمونه رأی دادگاه بدوی: مطالبه مهریه. ۱۴۰

۶- نمونه رأی دادگاه بدوی: اعسار از پرداخت نقدی و دفعی مهریه. ۱۴۲

۷- نمونه رأی دادگاه تجدیدنظر: اعسار از پرداخت نقدی و دفعی مهریه. ۱۴۳

۸- نمونه رأی دادگاه بدوی و تجدیدنظر: استحقاق خواهان (محکوم له) به عین

سکه مندرج در عقدنامه بعنوان مهریه قیمت ریالی زمان عقد. ۱۴۴

۹- نمونه رأی دیوان عالی کشور: عدم امضاء و تنفیذ سند، دال بر رضایت متعهد

نیست. ۱۴۶

۱۰- نمونه رأی دیوان عالی کشور: ادعای مصالحه مهریه و انکار بعدی

آن. ۱۴۸

۱۱- نمونه رأی دادگاه بدوی و تجدیدنظر: محکومیت خوانده به پرداخت

مهریه طبق ماده ۱۰۸۲ ق.م. ۱۴۹

- ۱۲ - نمونه رأی دیوان عالی کشور: اعسار تجدیدنظرخواه از تودیع نقدی مهریه..... ۱۵۰
- ۱۳ - نمونه رأی دیوان عالی کشور: تعارض در زمان تأدیه مهریه در سند نکاحیه..... ۱۵۲
- ۱۴ - نمونه رأی دیوان عالی کشور: حق حبس زوجه و عدم نشوز زن غیرمدخوله..... ۱۵۳
- ۱۵ - نمونه رأی دیوان عالی کشور: حق حبس زوجه و غیرقانونی بودن الزام وی به عروسی..... ۱۵۵
- ۱۶ - نمونه رأی دیوان عالی کشور: اعمال حق حبس از سوی زوجه طبق ماده ۱۰۸۵ ق.م..... ۱۵۶
- ۱۷ - نمونه رأی دادگاه بدوی: اسقاط حق حبس و الزام زوجه به تمکین..... ۱۵۷
- ۱۸ - نمونه رأی دیوان عالی کشور: تمکین زوجه، مسقط حق حبس است..... ۱۵۸
- ۱۹ - نمونه رأی دیوان عالی کشور: عدم استحقاق خواهان به مهرالمثل به جهت نبودن زنای به عنف..... ۱۵۹
- ۲۰ - نمونه رأی دیوان عالی کشور: صدور حکم به محکومیت خواننده بابت ارش البکاره و مهرالمثل..... ۱۶۱
- ۲۱ - نمونه رأی دیوان عالی کشور: شرط یا توصیف بکارت در ضمن عقد و فسخ نکاح..... ۱۶۲
- ۲۲ - نمونه رأی دیوان عالی کشور: عدم استحقاق خواهان به تمام مهر به علت عدم دخول..... ۱۶۴
- ۲۳ - نمونه رأی دیوان عالی کشور: قسم زوج، طلاق قبل از دخول را ثابت نمی‌کند..... ۱۶۶
- ۲۴ - نمونه رأی دیوان عالی کشور: تعیین مهر المتعه بر مبنای تمکن و استطاعت مرد..... ۱۶۸
- ۲۵ - نمونه رأی دیوان عالی کشور: استحقاق زن به نصف مهرالمسمى در طلاق قبل از دخول..... ۱۶۹
- ۲۶ - نمونه رأی دیوان عالی کشور: صحت نکاح اول و دوم..... ۱۷۰

به نام آفریدگار اندیشه‌ها

سخنی در آغاز

توانا بود، هر که دانا بود ز دانش دل پیر، بُرنا بود

بنام حضرت دوست که خانهٔ موزون فلک را بی‌وَتَد و سبب برافراشت و چرخ عظیم آسمان را بی‌عروض و ضُرب به‌پا داشت. از این‌روست که در سرزمین تابناکِ گوهر عقل، نهالی را بارور ساخت که ریشه‌اش را «اندیشه»، ساق و برگش را «سخن» و میوه‌اش را «نگارش» نام نهادند.

«خانواده» بعنوان مهمترین و باقداست‌ترین نهاد اجتماعی در عرصه مناسب فردی و گروهی، از اهمیتی ویژه و غیرقابل انکاری برخوردار می‌باشد. خانواده از دیرباز و به خصوص، قرون اخیر، موقعیت و مقام ممتازی را در بین کلیه تأسیسات حقوقی نوین و کهن احراز کرده است. اهمیت این نهاد اجتماعی در مجادلهٔ بی‌امان و مستمر تاریخ ملت‌ها به حدی است که هیچ‌یک از مکاتب سیاسی، اجتماعی و فلسفی از پرداختن بدان بی‌نیاز نبوده‌اند، به نحوی که در طول تاریخ و بویژه، در عصر حاضر با تدوین، تنظیم و تصویب مقررات و قوانین مختلف، در مقام حفظ و پاسداری هرچه بیشتر این نهاد با اهمیت پرداخته و در قوانین موضوعه داخلی کشورها و کنوانسیون‌ها و مقررات بین‌المللی، به اشکال مختلفی تبلور یافته است.

در کشور ما نیز وفق مقدمه قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، خانواده بعنوان واحد بنیادین جامعه و کانون اصلی رشد و تعالی انسان است و توافق عقیدتی و آرمانی در تشکیل خانواده که زمینه ساز اصلی حرکت تکاملی و رشد یابنده انسان است، اصل اساسی بوده و فراهم آوردن امکانات جهت نیل بر این

مقصود، از وظایف حکومت اسلامی است. طبق اصل ده این قانون، همه قوانین، مقررات و برنامه‌ریزی‌های مربوطه با توجه به بنیادی بودن خانواده در جامعه اسلامی، باید در جهت آسان کردن تشکیل خانواده، پاسداری از قداست آن و استواری روابط خانوادگی بر پایه حقوق اسلامی باشد. از اینرو، مکانیسم‌های حمایتی و ویژه‌ای در قانون اساسی، به ترتیب مندرج در اصل ۲۱ آن، علاوه بر قوانین مختلف، پیش‌بینی شده است که از آن جمله، می‌توان از سیاستهای حمایتی و هدایتی و تشکیل دادگاههای صالح برای حفظ و کیان خانواده (دادگاههای خانواده) نام برد.

خانواده به لحاظ عرفی و حقوقی در پی ازدواج و نکاح فیما بین زن و مرد شکل می‌گیرد و نکاح نیز طبق قانون مدنی، اعم از ازدواج دائم و یا موقت (منقطع / متعه) می‌باشد. سازمان نکاح یا ازدواج از تأسیسات حقوقی خاصی مانند خواستگاری، مهریه، نفقه، حضانت، ولایت و غیره برخوردار بوده و هریک، دارای قواعد و مقررات مخصوص به خود است. گرچه، ترویج به تزویج و تشویق به تشکیل خانواده و زندگی مشترک در قالب سیستم نکاح در قوانین مختلف پیش‌بینی شده و از طریق رسانه‌ها و مراجع ذی صلاح نیز بر انجام آن، تأکید فراوان می‌گردد، مع هذا این نهاد با قداست در برخی موارد، انسجام شایسته و استمرار بایسته خویش را پاس نداشته و در گذر زمان، دستخوش ناملايمات مختلف گشته و با بروز و ظهور اختلافات فیما بین زن و شوهر، آثار حقوقی و تبعات اخلاقی و عرفی متعددی در مناسبات طرفین پدید می‌آید. این موضوع، به خصوص در بین زوجین جوان و در آغاز راه که فاقد تجربیات و بردباری کهن و پیرانه پدران و مادران محترم بوده و به شدت، عاطفی و احساسی هستند، بیشتر مشهود است:

همتم بدرقه راه کن ای طایر قدس

که دراز است ره منزل و من نوسفرم

افواه و افکار عمومی را بر این باور است که حقوق و قوانین ایران، لزوماً مدافع آقایان (مردها) بوده و زنان، محتملاً مورد تضییع و بی‌مهری حقوقی و قانونی قرار گرفته و خواهند گرفت! این نگاه شتابزده و غیر اصولی که متأسفانه، علی‌رغم تأکید

بدان، مقرون به صحت و حقیقت نیز نمی باشد، در جامعه شدید بوده و نتیجه عدم شناخت و اطلاع کافی و آگاهی وافی از قوانین و مقررات جاری کشور، بویژه در امر خانواده و علی الاطلاق، نسبت به خانمها و بانوان می باشد.

بدیهی است در صورت جهل به قانون و عدم آگاهی از قوانین و مقررات، امکان بهره‌مندی و جلب حمایت هرچه بیشتر آنها برای شهروندان میسر نبوده و چه بسا که، به جهت عدم مهارت لازم، تبعات حقوقی منفی را در اقدامات آنان با خود به همراه خواهد داشت. از اینرو، یکی از ویژگی‌های یک جامعه مدنی و توسعه یافته، در میزان قانونداری و نحوۀ قانونمندی شهروندان و مردم نسبت به قوانین و ضوابط قانونی کشور خویش می باشد.^۱ این موضوع نسبت به نهاد خانواده و زوجین مستثنی نبوده و تضمین سلامت کیان خانوادگی و تحصیل سلامت خویشاوندی، جدا از جنبه‌های شخصیتی، اخلاقی و تربیتی هریک از آنها، در گرو وضع و وجود قوانین کارآمد و بطریق اولی، آگاهی و دانایی آنان در عرصه نظر و عمل نسبت به حقوق و تکالیف قانونی خویش و در ارتباط با یکدیگر می باشد.

معهدا، خواسته و ناخواسته به جهت حدوث وقایع و اختلافات فیما بین آنها، پدیده‌های حقوقی و اجتماعی مختلفی در سر راه زندگی مشترک آنان قرار گرفته و آنها را به ناچار، در مقابل هم قرار می دهد و از نعمت هم‌اندیشی مؤثر و همدلی مناسب محروم می سازد. پر واضح است، اولین جایگاه تلاقی و برخورد منافع و خواسته‌های حقوقی فیما بین آنها، در صورت عدم حصول به توافق و یا عدم امکان حل و فصل مسالمت‌آمیز موضوع، در دادگاه خانواده و دیگر مراجع قضایی و قانونی ذیصلاح تبلور می یابد.

زوجین، چه بسا به جهت عدم قانونداری و قانونمندی، جدا از ایجاد تراکم امور و مشکلات پیدا و پنهان دادرسی، موجبات اطاله دادرسی و نارسایی‌های دیگر را فراهم می آورند، به نحوی که نه تنها معضلات آنها حل و فصل نشده، بلکه به جهت طولانی شدن مراحل رسیدگی و تعیین تکلیف پرونده حقوقی آنها، بر دامنه

۱. قانونداری و قانونمندی در اندیشه مدرس، محمدرضا زمانی درمزاری، مؤسسه پژوهش

اختلافات و محتملاً، طرح دعاوی متعدد دیگر فیما بین آنها افزوده می‌گردد و در این گذر، راهنمایی‌هایی غیر اصولی و تحریکات کلامی بسیاری از اطرافیان نیز در این خصوص، مزید علت می‌شود:

آن شنیدم که گفت درباری

در دروازه را چو بست و نشست

در دروازه را توان بستن

لیک، نتوان زبان مردم بست

اگرچه، راه‌گزینی نسبت به مراجعه به دادگاهها و مراجع قضایی و قانونی جهت احقاق حق، تعیین تکلیف و سرانجام، رهایی از زندگی پرتلاطم بسیاری از خانواده‌ها، در صورت عدم امکان حل مسالمت‌آمیز اختلافات مربوطه نیست، مع هذا ضروری است موضوع به مصداق ضرب المثل فرانسوی؛ «ادب، بازدارنده است»، در نهایت ادب و احترام و عنداللزوم، با حصول به توافق طرفین و نیز با علم و اطلاع از قوانین و مقررات از یکسو و آشنایی نسبی به رویه‌های قضایی و راهکارهای عملی و کاربردی طرح دعاوی حقوقی و خانوادگی، حل و فصل گشته تا بدین ترتیب، ضمن امکان تحصیل هرچه سریع‌تر و مناسب‌تر نتایج حقوقی دعاوی مربوطه، از تراکم کمی امور محاکم و اطاله دادرسی کاسته و در عین حال، به شکل محترمانه‌ای نسبت به تعیین تکلیف فیما بین و حصول به آرامش در بین خانواده‌ها اقدام گردد:

دلت به وصل گل - ای بلبل چمن - خوش باد!

که در چمن، همه گل‌بانگ عاشقانه توست

گرچه، نظر به تخصصی و فنی بودن امور حقوقی، ارائه هر راهکار و رویه عملی حقوقی برای زوجین و خانواده‌ها، الزاماً به معنای تسلط آنها به قوانین و نحوه طرح و تعقیب دعاوی و در نتیجه، عدم نیاز آنان به وکیل دادگستری یا مشاور حقوقی نمی‌باشد، مع هذا، تلاش جامعه علمی، فرهنگی و حرفه‌ای وکالت جهت ارتقاء روزافزون دانش حقوق شهروندان و خانواده‌ها امری شایسته و ضرورتی بایسته در

جهت ترویج و تثبیت «فرهنگ حقوق شهروندی» در کشور می‌باشد.

مبهرن است، بیشتر مردم، ولو طبقات دانشگاهی و تحصیلکرده، غیر از دانش آموختگان حقوق ورشته‌های مرتبط، عموماً فاقد حداقل اطلاعات حقوقی و قانونی در این زمینه بوده و اطلاع‌رسانی کمی و کیفی برای آنها، به منظور افزایش معلومات و پیش‌حقوقی آنان، امری ضروری خواهد بود. با وجود آنکه، مفاهیم مسائل حقوقی خانواده در کتابها و منابع اساتید محترم حقوقی به تفصیل، بیان شده، لکن به جنبه‌های کاربردی حقوق خانواده کمتر پرداخته شده و بطریق اولی، خانواده‌ها و شهروندان غیر حقوقی و حتی، بسیاری از تحصیلکردگان حقوقی و قضایی، نیازمند فراگیری امور حقوقی مربوطه، به زبانی ساده و عملی هستند. به همین منظور، مجموعه «حقوق خانواده به زبان ساده» با هدف ارائه یک نمونه عینی و الگوی کاربردی در زمینه حقوق خانواده و راهنمای عملی و نمونه‌های کاربردی نحوه طرح دعای حقوقی و خانوادگی با بیانی شفاف و ساده، همراه با ذکر مصادیق و نمونه‌های عملی آنها در محاکم و مراجع ثبتی، برای استفاده هرچه بیشتر خوانندگان و خانواده‌های محترم و جامعه حقوقی کشور، بعنوان اثری متفاوت و متمایز از کتب موجود در بازار کتاب تدوین شده است و مسائل فنی و توضیحات تکمیلی، حتی الامکان در پی‌نوشت‌ها و ضمائم کتاب درج گردیده است.

«مجموعه حقوق خانواده به زبان ساده» در قالب ۴ کتاب مجزا، به لحاظ موضوعی تدوین شده و هریک از آنها، حسب مورد بعنوان یک راهنمای عملی حقوق خانواده و شیوه طرح دعای و موضوعات حقوقی و خانوادگی در دادگاههای خانواده و دیگر مراجع قانونی، بدور از قیل و قال‌های حقوقی و مباحث نظری مربوطه و با تأکید بر جنبه‌های کاربردی حقوق خانواده به زبان ساده می‌باشد. مجموعه حاضر، به لحاظ اهمیت و کاربری هریک از موضوعات حقوق خانواده به ترتیب، شامل کتب زیر است:

کتاب اول - مهریه: راهنمای عملی و کاربردی نحوه مطالبه و وصول آن در محاکم

دادگستری و مراجع قضایی.

کتاب دوم - ازدواج (دائم و موقت) و طلاق؛ راهنمای عملی نحوه طرح دعاوی خانوادگی در خصوص ازدواج و طلاق.

کتاب سوم - نفقه، نحوه وصول و مطالبه (کیفری و حقوقی).

کتاب چهارم - بایسته‌های حقوق خانواده (نکته‌ها و بایدها: سؤال و سخن).

جلد نخست کتاب «حقوق خانواده به زبان ساده»، اختصاص به «مهریه و راهنمای عملی و کاربردی نحوه مطالبه و وصول آن در محاکم دادگستری و مراجع ثبتی دارد. که اینک، به لطف حضرت ایزدیکتا، پیش‌روی خانواده‌ها و خانواده‌های محترم قرار دارد. در این کتاب، مسائل نظری مهریه (تعریف، انواع مهر، شرایط مهر، وضعیت‌های حقوقی مهر، مهر در نکاح دائم و منقطع و نحوه محاسبه مهریه) در دفتر اول به اجمال، بیان شده و در بخش اصلی کتاب (دفتر دوم)، راهنمای کاربردی نحوه وصول و مطالبه مهریه به طرق مزبور، تفصیلاً مورد بررسی قرار گرفته است. قلمرو جغرافیایی دادگاههای خانواده تهران، نحوه تدوین و نگارش دادخواست مطالبه مهریه، هزینه دادرسی در دادخواست مطالبه مهریه، اعسار، جلسه دادرسی مهریه و نکته‌ها و بایدهای جلسه اول آن، وضعیت‌های مختلف جلسه دادرسی، تجدید جلسه و توقیف دادرسی، استرداد دعوی و دادخواست، صدور حکم، نحوه اعتراض به حکم مهریه و روش اجرای حکم دادگاه و توقیف اموال و بازداشت محکوم علیه، اهم موضوعات قسمت نخست این بخش می‌باشد. همچنین، نحوه وصول مهریه از طریق اجرای ثبت، مراحل صدور اجرائیه ثبتی و بازداشت و فروش اموال متعهد، توقیف عملیات اجرائی و هزینه‌های اجرائی، از جمله موضوعات مورد بررسی در قسمت دوم کتاب است. در بخش ضمایم نیز، نکته‌ها و بایدهای

عملی و کاربردی مهریه (سئوال و سخن)، نمونه دادخواست‌ها و درخواست‌های مطالبه مهریه از طریق مراجع ثبتی و قضایی، درخواست‌های توقیف اموال زوج و دستورات قضایی مربوطه و نمونه‌هایی از آراء محاکم دادگستری در این خصوص، ارائه شده است.

بدیهی است آفات این نگارش بر عهده نگارنده خواهد بود. اگرچه، هدف بر این بود که کتاب اول حقوق خانواده به زبان ساده (مهریه) بعنوان یک اثر حقوقی علمی و کاربردی، با بیانی کاملاً سبک و روان ارائه گشته و راهنمایی کامل در خصوص نحوه طرح دعاوی مربوطه در محاکم دادگستری و مراجع ثبتی ارائه گردد، معهذا تکمیل روزافزون این مجموعه، منوط به نکته سنجی‌ها و رهنمودهای مشفقانه و محبانه کلیه اساتید گرانمایه، قضات و وکلای محترم دادگستری، دانشجویان گرامی، کارآموزان محترم وکالت و قضاوت و تمامی صاحبان دانش و بینش این حوزه بوده و خواهد بود، تا بلکه در چاپ‌های بعدی، مجموعه مطلوب به خوانندگان و خانواده‌های محترم تقدیم گردد.

لبل از فیض گل آموخت سخن، ورنه نبود

این همه قول و غزل، تعبیه در منقارش

در پایان، باید از هم‌اندیشی و همیاری کلیه اساتید، همکاران و قضات محترم، بویژه، جنابان آقایان دکتر جعفر انجمنی، دکتر مهدی اکرمی، دکتر بهرام بهرامی (قاضی محترم دیوان عالی کشور)، نیکو کلام روحی (قاضی محترم شعبه ۲۴۹ دادگاه خانواده تهران)، احمدی نژاد (دادرش محترم شعبه ۱۱۶۹ دادگاه عمومی تهران) و رحیمی (قاضی محترم دادگاه خانواده تهران)، که توفیق مصاحبت و مفارقت با آنها در مباحث دانشگاهی و پرونده‌های حقوقی، موجبات پیدایی این اثر را فراهم آورد، تشکر نمود و نکته‌بینی‌های برخی از موکلین و خانواده‌های محترم آنها را ستود. همچنین، مساعی مدیریت محترم انتشارات بهنامی و همکاران محترم ایشان در حرفه‌چینی، آماده سازی و انتشار این اثر، به همراه کوشش آقای داود

ناصری، کارآموز محترم وکالت و خانم آمنه حیدری، کارشناس محترم حقوقی در ویرایش و بازخوانی مطالب کتاب جای سپاس فراوان دارد. ضمن آنکه، متانت و درایت همسر حقوقدان و فرزند نیک اندیشم در تحمل شبانه روزی حرفه وکالت و کتابت، به نیکی و نکویی، قابل تحسین و تقدیر است.

با احترام و امتنان

محمدرضا زمانی درمزاری

تهران - ۱۳۸۳/۳/۲۶

Email : attorney at law 1352 @ yahoo.com